

Ljudski Glas.

Izbaja 1. in 16. dan vsacega meseca.

Velja za celo leto 3 gold. za pol leta gold. 1,50.

Vredništvo, opravištvno: Krakovski nasip št. 10.

Inserati: Petit-vrsta, ako se 1krat tiska 5 kr., 2krat 4 kr. in ako se 3krat ali večkrat tiska 3 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Na nefrankirana in pisma brez podpisa se ne ozira.

8. številka.

V Ljubljani dne 16. aprila.

II. leto 1883.

Čemu razpor?

Z globokim pomilovanjem bo vsakteri našinec, kateremu je res mar pošten in odkrit razvoj našega političnega gibanja, sledil činom, katere so nekateri naši vsega mogočni prvaki v svoji domišljavosti gledé mestnih volitev, ki se vršé baš te dni, ukrenili.

Z veliko predrznostjo, da ne rečemo z nespodobno smelostjo rinili so svoje osebe kot kandidate na prvo mesto in tako omejili tisto zlato svobodo v volilnem boji, ki bi imela ljudsko stranko v narodnem oziru na spodoben način dovesti k veljavnosti. Oglejmo si enmalo ta manever, kaj neki vidimo? Od vseh strani se vsipljejo laži, sumničenja; vsakega, ki ne verjeme njihovemu očenašu in ki se ž njimi ne pridruša, proglašajo za odpadnika, izdajalca domovine, očitajo mu kukavost in Bog vedi kaki komplimenti se nahajajo v njihovih besednjakih olikanosti za nas.

Može, ki so napisali na svoj program v prvi vrsti povzdigo materialnega blagra dežele naše, obdelavajo v svojih organih tako neusmiljeno, da se nam Dimež, „strah kranjske dežele“, zdi pravi angelček v človeški podobi. Na vse take in enake načine, kakor je vže od pamtiveka njihova prirodna navada, zatrosili so mej naše zavedne meščane malomarnost za mestne zadeve in neznosnost zoper svoje neslovenske someščane.

Toda ne čudimo se temu, vsaj je celó slovenskemu dnevniku v narodnem in političnem oziru še najbolj zmerna osoba gosp. podžupanova na potu in se zaletava v svojih dopisih v njega. Da mi nismo v boji zoper lažiprvače in njihovo zvičajno teroriziranje (mi se tu ne bomo zaletavali v osebnosti) osamljeni, dokaz temu je „Slovenec“ od 7. t. m., kateri dobro pične tiste sebične ljudske zastopnike, ki imajo vse druge interese pred očmi, ljud in mestne zadeve so jim pa deveta brigada.

Kar se pa nas in naših prijateljev tika, bili bomo boj tudi v prihodnje z poštenimi sredstvi za blagor našega ljudstva, slovenskega naroda, pošteno, odkrito in brez osebnih strastnih napadov, kajti mi imamo trdno zaupanje v nepokvarjeno zavest kranjskega prebivalstva. Prišel bo dan — in mogoče, da ta nij daleč — ko bodo politični dogodjaji tudi našim domačim mogotcem in ustrahovalcem jasno pokazali, do so le sami sebe varali. Tistega dne se ne bomo več gledali mejusobno pisano in strastno, brez razpora in zavisti bomo mirno skupno živeli po deželi in v mestu. Da bi ta čas kmalu napočil, v ta namen naj dela vsak pošten rodoljub in ljudski prijatelj po svojih močeh, mi se bomo pa za bojni krik naših nasprotnikov (iz kateregakoli tabora): „Uničite jih, križajte jih!“ tako malo brigali, kot pa za „lanski sneg“.

Da sporazumljenje mej raznimi političnimi strankami nij ravno nemogoča in tako težka stvar, kakor se sploh piše, to nam je pokazala zbornica poslancev na Dunaji v seji 9. t. m. — Državni poslanci so bili ta dan vsi edini, zložni, kakor nikoli poprej. Na dnevnem redu je bila namreč razprava, ki živo seza v narodno-gospodarske razmere dotičnih kronovin: razprava o češko-moravske transverzalne ali postranske železnice. In čuda, kaj se je pripetilo? Nemci

in Čehi so postali hipoma edini, ter so pozabili na vse strankarske prepire in osobne mržnje. Jediní ta slučaj dosti jasno priča, da bi se avstrijski mnogojezični narodi vsaj na skupnej podlagi, ki se imenuje materialne ali gmotne potrebe, kaj lahko pobotali, ko bi je ne ovirali v tem prizadevanji nekteri trmoglaví in sebični kolovodje, ki nehčejo pustiti vajet iz rok. Levica, to je vladi neprijazna stranka, je pri omenjeni razpravi transverzalne železnice pokazala dobro voljo nasproti desnici ali vladni stranki in s tem lastne liste na laž postavila, ki so o svojem času prorokovali, da nemški poslanci tudi v narodno-gospodarskih vprašanjih ne smejo roke podati v spravo in vzajemno delovanje.

Mi navajamo ta slučaj zaradi tega, da raznim nasprotnikom našim predočimo skupno polje materialnih interesov in potreb; polje, na katerem nas vse čaka še ogromno dela. Kako bi se dalo doseči vzajemno delovanje, do tega vprašanja imajo ključ tekmeči naši sami v rokah. —1—

Domačemu delu v bran.

Skoro vsak dan imamo priliko pozorovati žalostno prikazen, da naše domače delo, naši izdelki nimajo tistega zadostnega varstva, katero jim po pravici gré. Nasledek tega pomanjkljivega varstva je, da industrija naša, obrtnija in rokodelstvo propadajo in da tudi naši delavci nimajo potrebnega zaslužka. Ko se je industrija o svojem času oglasila ter možato povzdignila svoj glas v obrambo zoper tujo, inostransko konkurenco, in ko je zopet obrtniški stan kot jeden mož na noge stopil, da se ukrenejo sredstva, kako rešiti in obvarovati obrtnike pred popolnim propadom, niso oni nič drugega zahtevali, nego varstva za domače delo.

Mi moramo domače delo, naše izdelke braniti, varovati. Domače delo ne smé biti v Avstriji in v naši ožji domovini brez varstva, prava in brez domovja. Država, ki naklada produktivnim vrstam ljudskim velika bremena, mora tudi na to gledati, da bodo tisti mogli njim naložena bremena prenašati. In kar tú velja o državi, velja tudi o vseh javnih zavodih in podjetjih. Ako kaka železnica svoje mašine in vozove naroči na tujem, če kaka banka potuje z subskripcijo v Berlin ali Pariz, če se pri nas pri novih stavbah in podjetjih tujcem prednost daje, je to le na škodo domačemu delu, kar moramo z vso odločnostjo zaprečiti.

Vesela pomlad je napočila in nov up navdaja obrtne in delavske vrste ljudske. Vsaj pri nas v Ljubljani obeta postati čilo gibanje na polji javnega zaslužka za trgovca, obrtnika in rokodelca. Bliža se pomenljivi dan deželne 600letnice in žnjo združeno cesarjevo bivanje v ozidji slovenske stolice. Naj dotični krogi in odbori ne zabijo naših firem, naših ljudij, posebno pri oddajanji dekoracijskih del. Pričelo se bo zidanje novega muzeja „Rudolfinum“, postavili bodo novo učiteljsko vadnico, katere stroški za sezidanje so preračunjeni na 159,849 gold. 24 kr., gradila se bode vicinalna železnica v Kamnik in kolodvorsko poslopje za južnim kolodvorom ljubljanskim in še več drugih podjetij bi lahko tú naštelí, kar vse priča zadostno, da se hoče vsaj videzno obrniti na bolje.

Ljubljansk obrtnik, slovensk davkoplačevalec, oba imata pravico zahtevati, da se v prvi vrsti nánja ozira. Odkod neki bo ljubljansk meščan jemal novce, da bo plačeval davke, če ves masten zaslužek le tujcem cepa v žep. Nam je pozor obračati v prihodnje največ na to, da domače delo krepkeje varujemo kot doslej in da inostransko, tujo konkurenco izdatneje odbijamo, ki se je doslej šopirila mej nami le na naše stroške in za naše žulje.

Naši industrijalci, trgovci, obrtniki in rokodelci pa tudi ne smejo rok križem držati in molčé gledati, kako jih brezvarstveno udušuje tuja konkurenca. Možato naj oni povzdignejo svoj glas, krepko in energično zahtevajo varstva in obrambe za domače izdelke, domače delo, ker to je njihovo sveto pravo, katero jim mora priznati vsakdo, če se hočemo vbrantí tuje, goljufne in pogubonosne poplave ne samo tú v Ljubljani in na deželi, ampak sploh po vsem cesarstvu.

Toda tudi naši poslanci tam na Dunaji, ki so se po Veliki noči zopet zbrali v posvetovanje, naj ne zabijo želja in potreb ljudskih. Akademične razprave in teoretični prepíri izgubili so vso svojo mikavnost. Kdo se dandanes še briga zánje? Narodno-gospodarske in družbinske zadeve so stopile na površje in le-te pred vsem zahtevajo svoje pravo. To je polje, na katerem zakonodarstvo more vstvarjati velikansko koristnega, ljudski zastopniki pa dosežati srečnih uspehov, ker le po tem potu bo spomin nánje z neizbrisljivimi črkami hvaležnosti zapisan na veke v knjigi domačega razvoja in blagostanja.

Deželna razstava kranjska.

K udeležitvi razstave izdelkov hišne obrtnije, ženskih del, starinarstva in kulturno-zgodovinskih predmetov, katera se bo priredila povodom 600letne deželne svečanosti v Ljubljani, veljajo sledeča splošna določila:

1.) Povodom 600letnice zjedinenja Kranjske z habsburško najviš. vladarsko hišo bo priredila kranjska dežela razstavo:

- a) kranjske hišne obrtnije;
- b) ženskih ročnih del;
- c) prazgodovinskih, starinskih in kulturno-zgodovinskih predmetov.

2.) K udeležitvi se vabijo lastniki, oziroma izdelovalci onih predmetov, ki pripadajo zgoraj navedenim oddelkom razstave.

3.) O sprejemu predmetov odločuje odbor.

4.) Mestnina se ne plačuje, pač mora pa stroške za prevaževanje plačati razstavljačev. Odbor bo brezplačno v razstavo poslani reči sprejel, izložil, razstavil in brž ko bo razstave konec, zopet zložil. On prepusti mize in omare, kolikor jih sploh ima, brezplačno v porabo.

5.) Za nadzorovanje in snaženje razstavljenih predmetov skrbi odbor brezplačno. Odbor bo plačal tudi zavarovalne stroške proti ognji za razstavljenе reči in bo kolikor mogoče gledal, da se predmeti obvarujejo pred katerokoli si bodi poškodbo.

6.) Stvarem, katere so na prodaj, naj se prida kupna cena.

7.) Razstava se začne 11. julija 1883 in konča koncem julija 1883.

8.) Oglasila se sprejemajo do konca aprila 1883. Vsak razstavljačev dobi na njegovo ime

glaseče se potrdilo, s katerim naj pride v osmih dneh po sklepu razstave po razstavljenem predmetu, sicer se mu bodo potem na njegovo odgovornost in njegove stroške vračali.

9.) Oglasila sprejema vsak dan ud razstavinega odbora, trgovske in obrtne zbornice tajnik g. Ivan Murnik v Ljubljani. Pismena oglasila se tudi lahko pošiljajo pod napisom: „Razstavini odbor v Ljubljani“.

10.) Razstavini predmeti naj se pošiljajo razstavinemu odboru od 15. maja do 15. junija 1883.

Zavarovalnice za živino.

Nedavno je zboroval na Dunaji drugi avstrijski poljedeljski shod, v katerem je sileški deželni poslanec Rohrmann kaj temeljito poročal o vpeljavi živinskih zavarovalnic v Avstriji, za katere so pa v prvi vrsti merodajne praktične skušnje poljedelčeve, kadar se rešavajo za celo Avstrijo tako važna vprašanja, kakor je živinsko zavarovanje, in če pri teh ne odločuje le poljedelec, ampak v to svrhu tudi kak izurjen poklican zavarovalen strokovnjak.

Dotičnemu načrtu dež. poslanca Rohrmanna, ki je splošno znan kot umen in izvrsten poljedelski gospodar, posnemljemo naslednja statistična pojasnila: Vsled občnega štetja od dná 31. decembra 1880. l. se nahaja po vseh 17 kronovinah cislejtanskih: 1 463 282 kónj, 49 618 mežgov, 8 584 077 goved, 3 841 340 ovác, 1 006 675 kóz in 2 721 541 prešičev, ki obsezajo velikansko vrednost; vsa ta štirinogata živad se cení blizu na 630 milijonov goldinarjev. Iz tega je razvidno, da nemali del ljudskega premoženja avstrijskega cesarstva tiči v živinoreji. Vender se je dozdej kaj malo ali skoro prav nič storilo, to bogato imenje v posestvu, ki je izpostavljeno marsikojim nevarnostim, varovati in zagotoviti si s zavarovanjem. Razne živinske kuge so samo od l. 1878—1880 pokončale 20 744 goved, 2303 kónj, 4233 ovác, 868 kóz in 5868 prešičev, večinoma pa le zbog tega, ker ni bilo prilike zavarovati živinčeta.

Če se pomisli, koliko živine so še pobrale posamezno nastale bolezni in koliko se je moralo pobiti, je razvidno, kako ogromne svote vsako leto izgublja narodno premoženje vsled pomanjkanja umnega zavarovanja živinčet.

Res je, da država odškoduje cenilno vrednost vsled kuge pobite živine, ne pa tisto živino, ki pocepa. Toda še ta odškodnina se dovoljuje le pri nekaterih kužnih boleznih, ker je vsled § 41 zakona za živinsko kugo od 29. febr. 1880 odškodnina za taka živinčeta, za katera država ne dovoljuje nagrade, prepuščena deželam in okrajem ali zavarovalnim zadrugam, oziroma deželnemu zakonodarstvu. Ker so slednje potrebam in tirjatvam kmetskega prebivalstva z malimi izjemami le malo koristile, priporočamo tudi mi napravo koristnih živinskih zavarovalnic na solidnej podlagi najtopleje, katere naj bi zakonodarstvo izdatno podpiralo. Kakor smo vže v jednej prejšnjih številkih omenjali, se ravnokar snuje taka živinska zavarovalnica na Dunaji za celo Avstrijo. Do zdaj ima po našem cesarstvu, kar je nam znano, saksonska živinozavarovalnica v Draždanih svoja zastopništva. —

Francija za delavce.

Sedanjemu ministerstvu se pač ne more odrekati volja, da se trudi zboljšati položaj delavcev. Ozirala se je tudi francoska ljudovlada najprve na ceneja stanovanja za delavce. Povod temu je dalo vladi podraženje stanovanj v Parizu in po deželi. Še ta mesec se v sporazumljenji z banko „Credit foncier“ parlamentu predloži načrt, kako bi se dala znižati najemnina ali „činž“ v Parizu in na deželi. Po tem načrtu dovoljuje omenjena banka 65 odstotkov tistim gospodarjem, ki nameravajo zidati take hiše. Nasprotno se pa

podjetniki zavežejo v Parizu, da stanovanja po teh hišah ne smejo več veljati kot 150—200 frankov; najemne pogodbe se pa sklenejo na 20 let. V Parizu taka hiša ne smé višje stati nego 10 000, in vsa najemnina hišna ne sme presezati 5 % kapitala za zidanje. Pariški zidarski podjetniki, ako sprejmó te pogoje, tekójdobodo od imenovane banke 50 milijonov na roko. Država in občina sta banki porok za denarno povrnitev.

Novo sezidane hiše so oproščene vsega davka in pristojbin. Na ta način bodo imeli zaslužek zidarji; vrhu tega vlada sama za javna zidanja dovoli 220 milijonov frankov.

A ne skrbi se zamo za zidanje, ampak tudi za mizarje in fabrikante mebljev, ker jim je minister Ferry zagotovil mnogo dela. Fabrikacijo mebljev ali pohištvenega orodja v Parizu, svoje dni na jako imenitnej stopinji, prekosile so zadnja leta tuje dežele, in to je vzrok, da obrt vsled tega mnogo trpi, dá, tej branši celo preti pogin. Vlada je torej naročila za dva milijona na državne stroške mizarskih izdelkov in mebljev. Skoro vse pariške učilnice in tudi po deželi se preskrbé z novim pohištvenim orodjem, kar je bila v zadnjem času vže živa potreba. Dalje so naročeni novi meblji za novo poštno poslopje in znova sezidano magistratno poslopje ali rotovž.

Ne dá se tajiti, da je vlada tú vsaj za bližnjo prihodnost, ki zna obsezati nekoliko let, poskrbela. Tudi ta okolščina je v sedanjem trenutji, ko se vse trudi, število domačih nezadovoljnejev zmanjšati in notranje zapreke odstraniti, vse hvale in priznanja vredna, od katere je pričakovati, da bo vsestransko zadovoljila in pomirila razburjene življe v nižjih ljudskih vrstah, ki so vsled radikalnih in komunističnih listov posebno zoper vlado podkurjeni, češ, naj slednja rajše tistih 250 000 fr., ki so odločeni za francosko deputacijo h kronanji ruskega cara v Moskvi, porabi za „sto tisoč lačnih delavcev“, kar je pa le gola fraza. —

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 14. aprila. Nov kanal, ki se zdaj napravlja po novi Resljevi cesti od mesarskega mostu do kolodvora, ima toliko malo otlina in je po nekaterih krajih po nepotrebnem krog 7 metrov pod cesto ležeč; vsled tega je le en glas mej občinstvom: da ta kanal nikakor ne bo mogel požirati obilost vode, katera bo prihajala vánj od kolodvora in iz stranskih ulic. Tudi ne bo mogoče čistiti tega kanala, ki pregloboko leži, in čez nekatera leta bode treba vrh ravno zidanega, komaj dober meter visokega, nov, še enkrat več svitlobe imajoči kanal napraviti.

Mi vprašamo, ni li denar prav po nepotrebnem za ta nepraktični kanal v vodo vržen? Je-li temu kriv načrt ali pa nevednost, tega mi ne bomo prevdarjali. Exposé! exposé! —

Z Dunaja, 10. aprila. (Nova obrtniška reforma. — Vzroki propada kmetijstva. — Baron Wertheim.) Mnogoletna želja rokodelcev po pretvorbi obrtniške postave je vender uresničena. Stalo je mnogo bojev, da so v Avstriji dosegli svoj cilj rokodelci. Res je, da njih želje, kakoršne so izraževali na raznih shodih in v resolucijah, niso s tem popolnoma izpolnjene, bistveno je vender storjen znaten korak k boljšemu. Obrtniški stan bo pa sedanjej vladi hvaležen, ki se nij bala boja za njegove koristi in ujme, ker je vedela, da bo stem ustregla opravičenim zahtevam mnogobrojnega in čislana rokodelsko-obrtnega stanu, ki mora zvezo s tisto stranko z nova utrditi in zagotoviti, ki mu je priborila vkljub najhujega upora od doktorske strani boljše čase ne samo za sedanost, ampak tudi za prihodnost, ker boj nij še ukončan. Da

nasprotniki obrtniškega stanu ne bodo mirovali, o tem nij dvombe; in prej nego se je nadejati, bodo rokodelci in njih prijatelji poklicani, da se merijo z sovražnikom. —

Dobro uredovana „Wiener landwirtschaftliche Zeitung“ prinaša daljši članek, v kojem poukazuje na vzroke propada v našem kmetijstvu. „Vlada ima pač voljo — pravi list — pomagat, toda kar nam treba, je edinost. Če se najboljši sveti ne spolnujejo, najpotrebniše želje ne slušajo, kriv je te nevspešnosti le narodnostni in strankarski razpor, ki vže desetletja razmesarja našo ubogo Avstrijo. — Kako lepa in bogata je naša domovina! Koliko dobrega in vzvišenega bi se dalo ustvarjati in doseči, če bi bili edini vsaj v glavnih vprašanjih, ako bi po izreku našega vladarja „Z združenimi močmi“ enemu in istemu cilju šli nasproti. Kakov rešpekt bi pa imele pred nami še le sosedne države in kako dobro bi se živelo pri nas! Kar nam je pred vsem treba, to je edinost, složnost! Ali nij mogoče ostati Nemcu nemškimi, Čehu češkimi, Slovincu slovenskimi in da svoj materin jezik goji in ljubi svojo ožjo domovino in se vrh tega vender čuti Avstrijancem in za skupno domovino, za vladarjevo rodbino zastavi blago in kri? Ali nij mōč, da bi bile vse razne narodnosti združene v veliko, jedno rodovino, ki bi pod habsburškim žeslom cvela in se prospero razvijala? To so gotovo žalostne prikazni v ljudskem življenji. In zaradi tega kličemo vsem ónim, ki vživajo zaupanje pri someščanih, in tistim, ki so poklicani, zastopati ljudstvo: Sklenite mir, bodite edini in dajte nam zakone, kakeršnih nam treba, ker le potem ste res veliko storili!“ —

Kadar govorimo o avstrijskeje industriji, o njenem razvoji, pa tudi o njenih pionirjih, kedo bi se ne spomnil bratov Klein, nekdanj kjučaničarja v delavnici severne železnice, zdaj prva stavitelja avstrijskih železnic? Thonetov, nekdanj potujočih mizarskih pomagačev, ki so dandanes milijonarji in le vsled kupčije z zbočenim lesom, koje so izumili? In kdo ne pozna ime Wertheimovo? Le-ta je 3. t. m. tú umrl, 69 let star. Umrli baron Wertheim je bil rojen v Kremsu l. 1814. kot sin revnih staršev. Početkom je bil špecerist v rojstnem svojem mestu. Seznanil se je tú z nekim potujočim magdeburškim kjučaničarskim pomagačem imenom Wiese. Oba sta ustanovila veliko kjučaničarsko delavnico, v ktorej so se izdelovale svetoznane neizgorljive železne kase. Iz delavnice je postala kmalu fabrika, ki je od leta do leta razcvetela. Wertheim je postal v kratkem času milijonar; pozneje se je Wiese ločil od njega, ker mu nij zaupal. Kot trgovec in obrtnik je bil pokojnik markantna osebnost, njegova največja napaka skopost! Ker je živel od svoje žene že zakonsko ločen, si je pa vedel na drug način odškodovati, marsikaka dama od gledišča je našla milost v njegovih očéh. Bil je tudi velik ljubimec „ordnov“, in večkrat je ponosno rekel, da ima vse evropske redove, kar pa nij istina. Pokojnik je zapustil vse svoje imenje: 13 hiš tú na Dunaji in šest milijonov nezakonskemu sinu E. Kunstu, ki je še le 18 let star, trgovinski akademik in enoletni prostovoljec; do vlani slednji še vedel nij, da je W. njegov oče. Pokojnik vzlic ogromnemu premoženju nij nič oporočil dobrodelnim namenom, revežem ali ubogim delavcem, dasi seboj v grob nij ničesar mogel vzeti. —

Iz Beneškega, 5. aprila. (Zadnje zavetje Slovencev na Beneškem.) Ne bode dolgo in skoraj polovica beneških Slovencev izgubi za vselej svojo narodnost. Razmere v mešanih friulsko-slovenskih župnijah (Tarcento — Nimis — Attimis) so take, da o tem ni dvomiti; kajti slovenščina izgublja edino, zadnje zavetje — cerkev! V mnogih vaseh, ni dolgo tega, se je pridigovalo, se je učil katekizem slo-

venski; slovenščina je vladala v cerkvi. A zdaj? Smiluj se Bog! Cerkev je postala šola laščine; kruh božje besede se lomi Slovincem v laščini. To tirjajo, to zaukazujejo višje oblasti slovenskim kaplanom. Tako se zatira tudi od duhovne strani slovenščina, tako se vsiluje laščina! Vsled tega cele vasi, ki so bile pred tridesetimi, petdesetimi leti slovenske, dandanes niso več; komaj se sivolasi starci spominjajo nekdanjega svojega jezika. V kratkem se vse potujči. Pridiguje se laški zoper voljo poslušalcev, ki tirjajo, a nevspešno, svojega narečja. V slovenski vasi Škorši, ko je zmanjkalo slovenskega duhovna, vsilili so prebivalcem laškega, kar seveda slednjim ni bilo nikakor po volji. Po dolgem pričkanji so ga vendar sprejeli v pogodbo, da dobijo prvega Slovenca, ki bode novo mašo spel. In res pretečeno jesen v veliko veselje so ga dobili. Ali kako so se varali! Odvisen od laškega, ki je kot prvi kaplan na mestu ostal, novi slovenski duhoven mora njemu pokoren biti in po njega in še po višjem ukazu je primoran, laški pridigovati in učiti svoje farane.

Te in enake krivice se nam godé na Beneškem. Razvidno je, da tako v kratkem dosežejo naši nasprotniki svoj namen. V kratkem pogoltnjejo polovico beneških Slovincem, in nazadnje se lotijo še dveh čisto slovenskih župnij, Sv. Petra in Sv. Lenarta, dokler ne zatrejo po polnem slovenske narodnosti, in trideset tisoč Slovincem ne prekrstijo v toliko ostudnih Furlanov. Ko bi bilo mej nami nekoliko zavednih narodnjakov, lahko bi se moglo rešiti petnajst in morda še dvajset tisoč Slovincem; od ostalih — *actum est!* Skoraj nemogoče je zadrževati silno reko, ki se čedalje bolj vali nánje. Žalostne reči poročam. Ali kaj se hoče? — Misel moja je, če so se Ogrri potegnili za svojih par stotin tako zvanih Czangó-Madžarov v Bukovini in so jim odstopili blizu Pančove domača tla, da so se iz prejšnje kronovine izselili in nastanili na ogerških tleh, da se ohranijo „magyar-orszagu“, ali bi ne mogla narodna stranka v Ljubljani tudi nas reklamirati? (Ne vemo, kaj bi rekel na to gr. Kálnoky na Dunaji. Vred.)

Domače zadeve.

— (Razpust deželne zbor.) Kranjski deželni zbor bo vendar-le — kakor poročajo merodajni dunajski listi — razpuščen. Dotične priprave se vže pri ministerstvu vršé, in bodo nove volitve razpisane sredi meseca majnika. Novo voljeni deželni zbor bo baje meseca julija otvoril presvitli cesar sam.

— (Za cesarjev sprejem) razpisuje dekoracijski odbor, da potrebuje tri sto po polnem ravnih, vitkih, 15 ^m/₁₀₀ dolgih in pri vršičku 8 do 10 ^m/₁₀₀ debelih jelk ali smerek za zastavine droge, in se imajo izročiti do 10. maja ljubljanskemu magistratu. Ponudbe naj se vpošiljajo do 21. t. m. mestnemu stavbinemu uradu. — Poslopje deželne predsedništva so pričeli na vnanjem licu snažiti te dni.

— (Spomensko-historičen list.) Povodom 600letnice namerava izdati na svitlo pisatelj in urednik g. P. pl. Radics spomenski list: „Habsburžani na Kranjskem“ (od leta 1283—1883) v slovenskem in nemškem jeziku. Na tem listu stala bodo imena vseh ónih členov cesarske rodovine, ki so se v teku 600 let mudili na Kranjskem ali v Ljubljani, dotične slavnosti, ovacije itd. Naročnina znaša za jeden iztis 1 gold., in se naroča pri g. izdatelju samem (za vnanje po poštni nakaznici) v kolizeji šte. 84, II., 46 v Ljubljani.

— (Parni tramway Trst-Gorica-Vipava.) Goriški list „Corriere di Gorizia“ poroča, da sta v ta namen došla vže dva inženerja, ki bosta pričela tehnična dela za to tramway-železnico. Dotičnih zemljišč posestniki in več županov bodo v kratkem sklicali shod, da se posvetujejo gledé tega podjetja.

— (Nove uječe in kaznilnice.) Vedno rastoče število kaznencev (v petih letih se jih je pomnožilo za več nego 1500 glav) in vsled tega naravno prenapolnenje kaznilnic in sodiških uječ je dalo pravosodnemu ministerstvu povod — kakor nam nek prijatelj poroča z Dunaja — misliti na sredstva, kako odpraviti te težkoče. Res je, da so bili pred štirimi leti sezidani dve novi kaznilnici, v Plznu in Begunjah na Gorenjskem; vrhu tega se jedna vže gradi v Stanislavu. Toda tudi te ne zadostujejo rastočim potrebam, h katerim so se pridružili še ti-le pomisleki: Mnogoletne izkušnje in opazovanja so pokazale, da se tisti zločinci, ki so bili obsojeni prvokrat v zapor, navadno povrnejo k prejšnjim hudobijam, ker so bili v kaznilnici v dotiki z nevarnimi in večkrat kaznovanimi zločinci, kar bi se v posamičnem zaporu sodnijskem ne pripetilo. Zaradi tega ustanovi justična uprava sodne zapore, v katerih bi bili obsojeni zločinci od ujetnikov v preiskovalnem zaporu po polnem ločenju. Pa tudi občevanje manjših in mladostnih zločincev s nepoboljšljivimi lopovi, tatovi in težko obsojenimi bi se na ta način v sodnej ujetnišnici zabranilo. V tem smislu so sezidali nove kaznilnice pri sodnijah v Liberci, Tešinu, Trientu, Roveredi in v Mostu (Brux na Češkem), dalje se bodo pa še deloma prezidale ali znova zidale ujetnišnice v Riedu, Inomostu, Opavi in Sučavi. Konečno bodo pa še to spomlad pričeli zidati velikansko novo kaznilnico za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Mariboru, ker so nekatere ujetnišnice v teh deželah tako prenapolnjene, da se je bati epidemičnih boleznij! — Kar se zadnje kaznilnice tika, je to želeti, da bi se znebili naših kaznencev na Gradu, ki bi na ta način prišli v Maribor; vsak rokodelec in obrtnik ljubljansk jim bo iz znanih uzrokov voščil: srečno pot!

— (Otroški zavod pri sv. Florijanu) je leta 1882. štel 237 otrok, ki se razdeljujejo na te-le fare: iz fare sv. Jakoba je obiskovalo zavod 65 dečkov in 68 deklic, Trnovo 18 dečkov in 20 deklic, iz frančiškanske fare 8 dečkov in 11 deklic, šenklaške 5 dečkov in 2 deklici in sv. Petra 26 dečkov in 12 deklic. — Če se pomisli, da to šolo obiskujejo najrevnejši otroci, deloma sirotki, in da nij — kakor bi moralo biti po pravilih — ondu hrano dobivalo samo 60 otrok, ampak celo 90, je v resnici ta humanitarni zavod vse podpore vreden; dobrotnikov se bodo pa mali v molitvi hvaležno spominjali.

— (Gosp. Ljud. Jenčiča), okrajnega sodnika mokronoškega, ki je nasilno končal svoje nadepolno življenje — kakor se govori, v nezavesti — pokopali so v četrtek pri sv. Krištofu. Mnogo prijateljev je skazalo pokojniku zadnjo čast, ljubljanske Čitalnice pevci so mu pa zapeli dve nagrobnici.

— (Zidanje nove učiteljske vadnice) je preračunjeno na 159849 gold. 24 kr. Dela so se oddajala 9. aprila ob 10. uri v Cojzovej hiši sledečim obrtom. Zidarska in dninarska dela z materijalom vred za 73537 gld. 63 kr., za dodavanje stavbinih ornamentov 740 gld. 50 kr., za kamnoseška dela 15018 gld. 61 kr., za tesarska dela z materijalom vred 7628 gld. 68 kr., za krovsko 4055 gld. 91 kr., kleparska 4854 gld. 77 kr., mizarska 14466 gld. 51 kr., tapetarska 561 gld. 30 kr., ključničarska z železno ograjo vred 9819 gld. 2 kr., za dela od litega železa 3576 gld. 40 kr., za traverse 15046 gld. 53 kr., mazarska dela 3390 gld. 65 kr., steklarska dela 2328 gld. 62 kr., prstena ali lončarska dela 2137 gld., za slikanje po sobah 650 gld. 51 kr., za strelvod 536 gld. 60 kr., za napravo vodnjaka 1500 gld.

— (Slikarska zanimivost.) Izvrstno izdelana podoba Matere božje, katero so romarji za svete Lušarje nakupili, vidi se brezplačno v gostilni g. Gašperja Jemca v Vodnikovih ulicah do konca t. m. Podoba je tako zanimiva, da se pač vsacemu pot do nje izplača.

— (Mestne dopolnilne volitve.) Narodni centralni volilni odbor postavil je sledeče kandidate, ki so: V III. razredu gg. dr. Drč in A. Klein, posestnik tiskarne; volitev se vrši danes. — V II. razredu gg. dr. Dolenc, Miroslav Križnar, c. kr. profesor; Alfred Ledenic, trgovec; dr. Fr. Papež; Fr. Šuklje, c. kr. profesor; Jos. Tomek in Fr. Žužek, oba inženirja. — V I. razredu gg. Fr. Kolmann, trgovec; Ivan Murnik, trgov. zbornice tajnik; M. Pakič, trgovec; Fr. Ravnihar, deželni blagajnik. Ker se nemško-liberalna stranka volitev ne udeleži, je izid už naprej znan.

— (Iz Polja pod Ljubljano) se nam poroča, da so v četrtek dopoludne slovesno odkrili nagrobni spomenik, kterega so postavili ubitemu žandarju Longarji na ondotnem mirodvoru njegovi prijatelji. Navzoči so bili g. fml. Müller, od vlade g. Paskotini-Juriškovič, g. okr. glavar Wurzbach, g. deželni glavar grof Thurn in mnogobrojno občinstvo.

— (Deželna norišnica za Primorje.) Presvitli cesar je za zidanje deželne norišnice v Primorji dovolil 100,000 gold. iz državne loterije za dobrodelne namene.

— (Poštne hranilnice.) Zadnja številka glasila vrhnega urada poštne hranilnic („Circular-Verordnungsblatt“) na Dunaji prinaša izkaz, koliko se je v teku treh mesecev, namreč v januarji, februarji in marci, od različnih strank vložilo in izplačalo. Dotični izkaz obsega vseh sedemnajst kronovin avstrijskih. Število vlog je 642652, skupni znesek vložnega denarja 2357403 gld. 28 kr.; število izplačanih vlog je 17956, katerim se je izplačala ogromna svota 226568 gld. 2 kr. Te številke dosti jasno pričajo o napredku mlade državne vpeljave, ki se kaj krepko razvija. Iz vseh vrst prebivalstva dohajajo poštne hranilnicam naročila na poštne bukvice, in pomenljivo je tudi to, da se mej lastniki takih bukvic nahaja tudi lepo število delavcev. — Na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem je vložnikov v treh mesecih 11536 narastlo, ki so vložili 57941 gld. 93 kr.; izplačalo se je nazaj le 11000 gld. —

Drobtinice.

— (Prav tako!) Rumunska vlada je z najnovejšim vladnim odlokom ukazala, da se imajo odpraviti po vsej Rumuniji loterije! Kdaj neki bomo to doživeli pri nas? O Roser!

— (Razlet parnega kotla) prouzročil je 1. aprila v železnem rudniku Marnaval pri St. Bizier v departementu Haut-Marne strašno nesrečo. Ponesrečilo se je pri tem razletu 96 ljudij, mej njimi je bilo 31 mrtvih.

— (Pasja šega.) V Parizu je v zadnjem času postala navada, psičkom devati okoli nog srebrne zaponke ali „brazletne“, in v kratkem izide modni časopis za pse, nazvan „La mode canine“, ki se bo zlasti pečal s friziranjem psov i. t. d. — Če nij to vže notorična norost in prismojenost, potem ne vemo, kaj bi rekli!

— (Strašen požar.) V mestu Iquique (Peru) ob morji v južnej Ameriki je minolega meseca vpepelil požar 1000 poslopij.

Listnica uredništva.

Ljubljanskim delavcem: Vaše poslano ne moremo zaradi pomanjkanja prostora v tem listu priobčiti, ker ste prekasno poslali. Pride pa v prihodnji številki, ako rokopiš podpišete. Imena sicer ne bomo v listu ponatisnili, a odgovornost tudi ne prevzeli, ker nam dotične razmere nise tako znane kakor vam. Sicer je pa poslano izvrstno, le nekoliko preostro. — G. J. R. v P.: Hvala za Vaše sočutje ob priliki mnogih nesramnih napadov v nekaterih slovenskih listih, Vaš dopis ne bomo porabili, saj tako vsak čitatelj našega lista spozna, da je naše postopanje pravično in odkrito in to nam zadostuje. Časoma bomo z našimi trditvami pri ljudstvu že prerili, napadi v nam sovražnih listih nas bodo pač malo odškodovali, vsaj pravica zmerom zmaga. — G. F. H. v C.: Et tu mi Brute?! — G. R. A. v K.: Laž ima kratke noge! Poznamo te tiček! — C. L. v L.: Sprejeli; pride prihodnjič z malo spremembo. — G. P. M. v A.: Dopis prejeli, bomo porabili, priloženo pismo smo izročili g. G., vam bode sam odgovoril. Zdravi!

Peter Thomann

kamosék v Ljubljani

se v ljudno priporoča za izdelovanje **nagrobnih kamenov, križev, spomenikov**, počenski od 5 gold. in više, za vsake cene; **kamenenih ograj, oerksenih svetoov, kropilnikov, umivalnikov, spomenskih plošč, kamenenih žlebov** in tudi gledé družih kamenoseških del.

FRANC GOGALA,

strojevni ključaničar in kovinski delavec,

Ljubljana

sv. Petra nasip šte. 17

se priporoča za popravljjanje **strojev, sesáik, zaklopcev, musirnih pip** itd., in vsakovrstih strojnih ključarskih del itd.

Vse naročbe se izvršujejo točno in po ceni.

Josip Stadler

stavbeni in galanterni klepar

v Ljubljani

Črevljarske ulice šte. 4 (Novi trg)

priporoča se v mestu in po deželi za sprejem vseh v njegovo stroko spadajočih

kleparskih del,

bodi si novih ali pa za popravljjanje; dalje je tudi mažari, zagotavlja strogo porošstvo, hitro in solidno izvršbo po zelo nizkih cenah.

Največja zaloga vsega kuhinjskega in hišnega orodja, modelov za peko in žojco, mlina in čaše za kavo, specialitete mašin za kavo kuhati in brzovariče vseh sestav, dalje spiritalne mašine za golaš, praženo pečenko in beefsteak, petrolejne pečice za kuhanje, stenska umivala, sedalne in otroške banje, toplotne steklenice, sklode za telesne potrebe, mizice za cvetke z neprestanim vodomtom in aquarium, škropilce za cvetlice, škafe, korce in vedre, vlivalne korce vseh oblik in velikosti, hladce za šampanjca, laterne za procesije in zadnjo popotnico itd. V zalogi ima in postavlja

brezsmradne zahode (vodne klosete).

Velik izbir igrač od plehovine.

Cenilniki se promptno in franco razpošiljavajo.

Naznanilo

otvorenja koncesijoniranega posredovalnega zavoda za zasebna opravila in naznanila v Ljubljani.

Podpisani naznanja, da je ravnokar otvoril

„Koncesijoniran posredovalen zavod za zasebna opravila in naznanila“:

Gospodske ulice št. 7 (pritlično).

Ob jednom, ko podpisani naznanja otvorenje svojega zavoda, usoja se navajati, da ima vsled visokega uradnega dovoljenja naročito pravico, posredovati za občinstvo pri sledečih opravilih, namreč: Posredovanje, da dobé stranke **posojila**, kakor tudi, da se že umestena **posojila po cesiji prevzemó**; posredovanje **nakupa in prodaje premakljivega in nepremakljivega posestva**; natančna naznanila za vse tiste, kateri **službe iščejo ali oddajo**; isto tako za **stanovanja**, katera se oddade, ali pa, ako se stanovanja iščejo; tudi preskrbovanje **naznanil** v slovenskih in nemških časnikih, za razne odnošaje.

Splošnemu zaupanju sl. občinstva se priporoča

Florijan Rogl.

Usojam se p. n. občinstvu naznaniti, da sem v Ljubljani v baron Cojzovej hiši na Bregu

odprl

kupčijo z sodovo vodo

z vsemi pripravami najnovejše sestave, najvljudneje proseč obilih naročil.

Z odličnim spoštovanjem

F. Zangel.

Le do 24. aprila se vidi v Ljubljani

velikanski

dunajski Panoptikum,

historično - umetniška izložba plastičnih mojsterskih del,

Ustopnina: za osebo 10 kr., za vojake do šikovnika in otroke 5 kr. — Odprto je vsaki dan od 2. ure popold. do 9. ure zvečer; v nedeljo ali praznik od 9. ure zjutraj do 9. zvečer.

Z odličnim spoštovanjem

L. Veltée, Panoptikuma lastnik.

J. R. Pavlin v Ljubljani

pred škofijo šte. 1

(poprej J. Weidlich)

priporoča svojo dobro in frišno založeno kupčijo z najboljšim **špecerijskim blagom**; dalje vsakovrstno **najfinejšo moko** od najkrepkejše banaške pšenice iz slovečega mehničnega mlina, najboljši **ajdovo in drugo moko**, raznovrstna **semena** itd. po najnižji ceni in pošteni postrežbi. — Za obilno obiskovanje vljudno prosi gori imenovani.

Matevž Zakotnik

tesarski mojster v Ljubljani

Marije Terezije cesta (Nove ulice šte. 5)

se priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za izpeljavo in izdeljavo **vseh vrst tesarskih del**. Zagotavlja ob enem najhitrejšo izpeljavo in najnižje cene.

Adolf Eberl

stavbeni in pohištvni barvar, izdelovalec slikanih napisov, lakirnik.

Lastna fabrikacija

oljnatih barv, lakov in firnežev.

Prodaja na debelo in drobno.

Ljubljana,

Marijin trg, tik frančiškanskega mostú.

Cenilniki se pošiljajo na vse strani, kdor jih želi.

Josip Geba

urar

v Slonovih ulicah šte. 11

v Ljubljani

priporoča

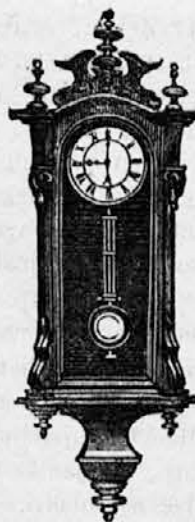
svojo bogato zalogo raznovrstnih

žepnih in visečih ur,

srebrnih verižic itd.

Poprave se izvršujejo cenó,

natančno, pod poroštvom.

C. kr.

privilegij za zboljšanje šivalnih strojev.

Ivan Jax

Ljubljana, Marije Terezije cesta, hotel „Evropa“.

Zaloga raznovrstnih šivalnih strojev

za rodovine in rokodelce, za rabo vsakeršnemu potrebnemu šivanji.

Izdelovalnica strojevih stopal in posameznih delov.

Zaloga šivank, cvirna in olja.

Vsak pošton trgovec, šivilja ali privatna oseba dobi proti

prav malej doplači na mesečne obroke v znesku 5 gl.

njegovim zahtevam primeren šivalen stroj; porošstvo dajem na 5 let in za stonj poučujem.

Tudi ne pri meni kupljene šivalne stroje popravljam.